

koncertní sezona

2025/26

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE

uvádí 6. abonentní koncert

komorního cyklu K

Rác Cello Quartet

**Réka Pacsi-Rác, Levente Rác,
Zoltán Rác, Csaba Rác**

Violoncellorum

**Jana Podolská, Jana Vintrová,
Yevgen Dovbysh, Lukáš Hrnčárek**

Jan Vintř – kontrabas j. h.

18. března 2026 v 19:00 hodin
Lázně Beethoven Teplice

Violoncellový večer otevírá **Menuet** klavíristy, zpěváka, pedagoga a hudebního skladatele **Vincentce Emanuela Koželuha**. Autor pocházel ze slavného rodu, k němuž patřily přední osobnosti evropského hudebního života 2. poloviny 18. století. Na rozdíl od svých slavných předků setrval vystudovaný filozof v Čechách jako úředník u Pražského vojenského soudu a dožil ve středočeských Velvarech. Vystupoval ale hojně koncertně. Autor písní, tanců a rozmanitých variací začal svou skladatelskou kariéru záhy. Jeho Menuet pochází ze sbírky Menuetti et Saltus Germanici (Menuety a německé tance), kterou sepsal ve věku pouhých deseti let.

S městem Velvary je spojen i o generaci starší Vincencův příbuzný **Leopold Koželuh**, který se zde narodil. Významný český skladatel, klavírista a hudební pedagog klasicistní éry byl současníkem Mozarta a Haydna. Jeho kariéra vzkvétala ve Vídni, která byla v té době centrem hudební činnosti. Koželuh byl plodným skladatelem. Jeho katalog zahrnuje řadu symfonií, koncertů, komorních skladeb, sonát a partituru vokální hudby. Jeho styl se vyznačoval klasickou jasností, vyvážeností a formou. Violoncellisty často hrané skladbičky **Pastorale in g** a **Pochodem** v aranžmá někdejšího profesora violoncella brněnské JAMU Bohuše Herana spadají datem vzniku i stylem právě do období vídeňského klasicismu.

Antonio Lucio Vivaldi jistě netušil, že ještě téměř po třech staletích bude jedním z nejznámějších skladatelů hudebních dějin. Pokračovatel mistrů kompozice tzv. benátské školy, učitel hudby a koncertní mistr v prestižním orchestru benátského dívčího sirotčince Ospedale della Pietà, sám v celé Evropě proslulý instrumentalista, vytvořil na tři a půl stovky nástrojových koncertů. Orchestr ústavu, financovaného Benátskou republikou, měl povinnost vystupovat na mších a slavnostech církevních i světských několikrát do měsíce, a proto bylo Vivaldiho tvůrčí období neobyčejně plodné. Variační sonáta v aranžmá pro violoncella **La Follia** v tónině d moll (v překladu „šilenství“), oblíbená dobová hudební forma, protože hudba i tempo postupně graduji, patří k nejoblíbenějším skladbám barokních houslistů. Vivaldi v ní vzdává hold Archangelovi Corellimu, který stejnojmennou variační sonátu in d zařadil jako poslední do sbírky svých kultovních houslových sonát.

Georg Goltermann studoval hru na violoncello v Mnichově a brzy zahájil krátkou kariéru zájezdového virtuosa. Kromě toho studoval skladbu a začal získávat uznání za své kompozice, například za Symfonii A dur a První koncert pro violoncello. V osmadvaceti letech přestal koncertovat, aby se stal hudebním ředitelem ve Würzburgu. O rok později odjel do Frankfurtu, kde se nakonec stal hlavním hudebním ředitelem. Jeho plodná tvorba zahrnovala orchestrální skladby, sedm koncertů pro violoncello, nespočet písní s doprovodem violoncella a klavíru a desítky skladeb pro violoncello a klavír. Jeho koncerty jsou dodnes ceněny jako účinné učební nástroje a díky obrovské popularitě ansámblové hudby pro více violoncell zůstává populární i jeho kompilace Deux morceaux (Romantika a Serenáda) pro čtyři violoncella, op. 119. Dílo bylo poprvé vydáno v roce 1895 a věnováno violoncellistovi Ferdinandu Forinovi, profesorovi na nově založené konzervatoři Santa Cecilia v Římě.

Rakouský hudební skladatel **Franz Christian Lehár** byl maďarsko-moravského původu. Proslavil se zejména svými početnými operetami. Zkomponoval osmatřicet operet, opery, tance, pochody i hudbu k filmům, dvě symfonické básně, dva houslové koncerty a několik sonát. Jeho nejslavnější dílo Veselá vdova klade velký důraz na lidské vášně. Velvyslanec Mirko Zeta z malého knížectví Pontevadra (alegorie na Černou Horu) dostane pokyny od vlády, že musí zařadit, aby se bohatá vdova Hanna Glawari provdala za občana téže země. Peníze by tak zůstaly v knížectví. Touto úlohou pověřil aristokrata Danilo Daniloviče, netuše, že toho váže k Hanně stará láska. Danilo však nechce být považován za lovcе majetku, proto se pro začátek spokojí s tím, že od Hanny odhání ženichy. Hanna Danila miluje, a tak rozhlásí, že miliony ztratí, pokud se vdá. Skutečně je ztrácí, ale proto, že po svatbě s Danilem na manžela svůj majetek přepisuje. **Vilja Lied** (Píseň o Vilje) představuje jeden z nejznámějších momentů operety, kdy bohatá vdova Hanna zpívá svým hostům alegorickou píseň s příběhem o lesní víle, kterou se snaží dosáhnout lovcі.

„Hudbu je třeba skládat tak, aby ji lidé chtěli poslouchat“, říkal ukrajinský skladatel **Myroslav Mychajlovyč Skoryk**. Oba jeho rodiče vystudovali na Vídeňské univerzitě, jeho otec byl ředitelem

gymnázia a matka učitelkou chemie, dědeček byl známým etnografem. Po obsazení západní Ukrajiny Sovětským svazem v září 1939 byla intelektuálská rodina Skorykových vystavena útisku. V roce 1947 byla celá rodina deportována na Sibiř. Tam neměl Myroslav možnost pokračovat ve studiu hudby, přesto se učil u dalších politických vězňů – u Valentiny Kantorovové, Rachmaninovy začky, hru na klavír a u Volodymyra Panasjuka hru na housle. Z této doby pocházejí i jeho první skladatelské pokusy. Po Stalinově smrti se mohl sedmnáctiletý chlapec vrátit do Lvova na studia. Rodiče byli propuštěni mnohem později. Působil na Ukrajině, v 90. letech emigroval do USA a Austrálie, posléze se však do země vrátil. Vystupoval pravidelně v Evropě, Spojených státech, Kanadě a Austrálii jako klavírista a dirigent především vlastních skladeb. V jeho tvorbě nalezneme hudbu všech žánrů – symfonie, komorní díla nebo také hudbu pro film a řadu populárních melodií. Jeho hudbě poželhal papež Jan Pavel II. **Melodie a moll** ze sovětského válečného filmu z roku 1982 „Vysokij pereval“ o tragických ideologických rozporech v rámci jedné rodiny je dokonce považována za duchovní hymnu Ukrajiny. Program pokračuje 3. větou ze svity „Kaminnij hospodar“ **Španělský tanec**. Jako předloha ke skladbě posloužil příběh z pera ukrajinské básnířky Lesji Ukrajinky, který parafrázuje osudy postavy Dona Juana zasazené do ukrajinského prostředí.

Francouzský hudební skladatel, varhaník a pedagog pařížské konzervatoře **Gabriel Urbain Fauré** byl vůdčí osobností pařížského společenského života. Z pozice varhaníka chrámu Madeleine, kde zastupoval svého přítele Camilla Saint-Saënsa, často šokoval veřejnost tím, že v kostelech hrál operní hudbu a kouřil. V soukromém životě nebyl šťastný. S manželkou oba vyhledávali vedlejší vztahy. Dlouhodobý román udržoval Fauré s pěvkyní Emmou Bardac. Krátké dílko **Pavana fis** moll čtyřicátníka Faurého bylo původně klavírní skladbou, ale je známější ve verzi pro orchestr a volitelný sbor. Dílo vychází ze stejnojmenného pomalého procesního španělského dvorního tance. Autor si představoval čistě orchestrální skladbu s použitím skromných prostředků, která by se hrála v cyklu odpočinkových letních koncertů. Poté, co se rozhodl věnovat dílo své mecenášce, Elisabeth, hraběnce Greffulheové, ale cítil potřebu zinscenovat velkolepější záležitost a na její doporučení přidal „neviditelný“ sbor, který by doprovázel orchestr. Text sboru obsahoval verše ve stylu prokletého básníka Paula Verlaine o romantické bezmocnosti člověka, které napsal bratranec hraběnky Robert de Montesquiou. Jakkoliv Fauré skladbu popsal jako „jistě elegantní, ale ne zvláště důležitou“, stala se jedním z jeho nejoblíbenějších děl.

Pražský rodák, skladatel, učitel a oslavovaný violoncellista **David Popper** je dodnes v oblasti všeho, co se týká violoncella, obrovskou ikonou. Jeho více než šest desítek violoncellových děl, včetně „bible“ pokročilých etud a studií, patří ke stálým violoncellovým repertoáru. Popper studoval na Pražské konzervatoři u hamburského violoncellisty Julia Goltermanna a rychle si vybudoval hudební kariéru. Během turné po Německu v roce 1863 si získal chválu a podporu dirigenta Hanse von Bülowa, chráněnce Franze Liszta. Díky vztahům v Lisztově okolí pronikl Popper do vyšších vrstev hudební společnosti. Kromě Bülowa Popper vystupoval pod taktovkou Richarda Wagnera, Hectora Berlioze, Karla Goldmarka, Antona Rubinsteinu, Carla Reineckeho, s Bélou Bartókem, a uvedl světové premiéry několika děl Johannese Brahmsa, včetně Klavírního kvartetu c moll a Sonáty pro violoncello F dur s Brahmsem u klavíru. Popperova **Maďarská rapsodie**, op. 68 vznikla na motivy romských melodií. Oslavné dílo nabízí pohled na maďarskou lidovou hudbu skrze virtuózní optiku. V rapsodické skladbě slyšíme především čardáš, tradiční maďarský lidový tanec charakterizovaný kolísavými pomalými a rychlými tempy. Původně byla skladba zkomponována pro klavír a violoncello v roce 1893, Max Schlegel jej orchestrálně zrežíroval o čtyři roky později.

K dnešní performanci si pozvali členové skupiny violoncell Severočeské filharmonie Teplice v čele s Janou Podolskou, absolventkou Vysoké školy múzických umění v Bratislavě a zástupkyní koncertního mistra orchestru, přátele ze Slovenska. Publikum tak má možnost vyslechnout naprosto unikátní komorní hudební produkci v podání osmi violoncell a jednoho kontrabasu. Domácí tým si osvojil název **Violoncellorum**, hosté vystupují pod svou oficiální značkou **Rácz cello quartett**. Členy rodinného uskupení spojuje nejen příbuzenský vztah, ale také jejich láska k violoncellu, zážitky ze společného hraní, jakož i pokora k hudbě.

Od roku 2017 pravidelně koncertují po celém Slovensku a Maďarsku. U zrodu kvarteta stál především Czaba Rácz, člen Slovenské filharmonie a absolvent Vysoké školy múzických umění v Bratislavě. Spoluzakládal i další ansámblы, například Komorný orchester Beliczay, Beliczay String Quartet, Sola Schola a další. Spolupracoval s vícero významnými orchestry jako jsou Ci-morosa Chamber Orchestra, Capella Istropolitana, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Orchestre Solistes Européens Luxembourg, Philharmoniker Hamburg, Symphonia Vienna a zúčastnil se i Bayreuther Festspiele. Repertoár kvarteta zahrnuje díla od baroka až po současnost. V roce 2022 vydali své první CD Commorra Times s díly A. Vivaldiho a E. Griega. Aktuálně prezentují především svůj program s názvem Mistrovská díla XIX. století, který sestává ze skladeb G. Goltermanna, J. Klengela, D. Poppera, kteří byli sami virtuózními violoncellisty, pedagogy, a především hudebníky do morku kostí. V rámci svých koncertů uvádějí díla, která se dostala nejen do koncertních sálů, ale také do měštánských a šlechtických salonů, kde se rozvíjel bohatý kulturní život. Přesně takovou atmosféru zprostředkovávají během svých vystoupení také hudebníci z tohoto violonce-llového kvarteta.

PROGRAM:

Vincenc Emanuel Koželuh (1780–1839), arr. Bohuš Heran
Menuet

Leopold Koželuh (1747–1818), arr. Bohuš Heran
Pastorale
Pochodem

Antonio Vivaldi (1678–1741), arr. Willem Poot
La Follia in d, op. 1 č. 12

Georg Goltermann (1824–1898)
Serenáda pro čtyři violoncella, op. 199 č. 2

Franz Lehár (1870–1948), arr. Norbert Studnitzky
Vilja Lied

Myroslav Skoryk (1938–2020), arr. Daniel Jones
Melodie
Španělský tanec

Gabriel Fauré (1845–1924), arr. Sancho Engaño
Pavana, op. 50

David Popper (1843–1913), arr. Norbert Studnitzky
Maďarská rapsodie, op. 68

Severočeská filharmonie Teplice

+420 778 888 013 | e-mail: sev.filharmonie@seznam.cz
www.severoceskafilharmonie.cz | www.scf.sf.cz

Změna programu vyhrazena.

Při koncertech je zakázáno fotografovat a pořizovat audiovizuální záznamy.

Prosíme návštěvníky, aby při koncertech vložili své mobilní telefon.

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje